

Raons d'estat amaguen la veritat

Malgrat les recents sentències que han tancat l'anomenat «judici del segle» per la tragèdia de la Síndrome Tòxica, la polèmica encara és oberta. L'estat espanyol, el govern nord-americà, l'OMS i l'empresa Bayer podrien estar implicats en la desviació de les investigacions sobre l'origen real de més de cinc-cents morts.

Gudrun Greunke Witty

Vuit anys després de la primera víctima oficial, l'1 de maig del 1981, la tragèdia de la Síndrome Tòxica continua sent polèmica. El problema dels afectats encara no està resolt i continua la lenta i terrible collita de morts, que arriben ja a més de cinc-cents. La recent sentència, la primera del que serà una llista de judicis que poden acabar a Estrasburg, no ha aclarit res. La sentència no ha agradat a ningú i ha deixat a més d'un ciutadà perplex. Davant d'aquesta qüestió ens podem preguntar: ¿Com és possible sustentar una sentència jurídica amb unes afirmacions tan contradictòries com aquestes?: «L'oli de colza desnaturalitzat ha estat la causa de la Síndrome Tòxica tot i que encara no s'haja trobat l'agent tòxic».

La sentència del 20 de maig passat demostra clarament el dilema dels magistrats, ja que ni ells mateixos es creuen encara la tan gastada, encara que falsa, teoria de l'oli de la colza com a causant de la Síndrome Tòxica. Però, òbviament, tampoc han tingut el valor de dir-ho i han acabat amagant-se darrere d'aquestes condemnes tan estranyes.

Científicament, la teoria de l'oli ens porta a un atzucac. La simptomatologia produïda per les anilines —la característica principal de la qual seria la seua capacitat per a fer canviar el color vermell de la sang a marró xocolata— és ben coneguda. També se sap que per a intoxicar-se amb aquest colorant cal ingerir-ne unes quantitats molt grans, mai detectades a l'oli sospitós. Per a més *inri*, els símptomes de les víctimes de la Síndrome Tòxica no s'assemblen en res a les d'una intoxicació per anilines/anilides. Per acusar l'oli de colza d'haver causat la Síndrome Tòxica no és tan sols necessària molta imaginació, sinó també una creença ferma en fenòmens màgics, ja que l'oli sospitós ha d'haver tingut unes propietats absolutament miraculoses.

1.—De l'oli suposadament tòxic, se'n distribuïren 350.000 litres a Catalunya sense que el tòxic oficial, les anilides,

Més de cinc-cents morts i milers d'afectats és el resultat de l'anomenada Síndrome Tòxica.

causaren cap malalt en aquesta comunitat. D'altra banda, hi ha malalts de la Síndrome Tòxica en pobles de Castella on mai va arribar l'oli. També s'han donat casos a Marbella, encara que aquests mai foren admesos al cens oficial de víctimes: La seua inclusió hauria trencat la coartada de l'oli tòxic, ja que aquest tampoc va arribar mai a Marbella.

2.—De tots els afectats, el 49,6 per cent, és a dir, quasi el 50 per cent, són membres de famílies on, si bé tots ells havien consumit el mateix oli, tan sols un dels seus components havia resultat afectat.

3.—De fet, els membres sans de la família havien consumit més oli suposadament tòxic que els que caigueren malalts. Aquests últims, segons s'ha comprovat, només deixaren de consumir-ne una vegada havien ingressat a l'hospital.

4.—Els olis suposadament tòxics recollits en cases de malalts, foren analitzats en els millors laboratoris del món. El resultat fou encara més sorprenent —i per això no es va fer públic—: en més del 75 per cent de les mostres no es va trobar ni rastre d'ani-

lines ni d'anilides. I és més, la composició dels olis era extremadament heterogènia. Científicament no té cap lògica que un element heterogeni pugui causar una malaltia totalment homogènia.

5.—Al menjador de la Universitat de Somosaguas s'utilitzà també l'oli suposadament tòxic. Diàriament hi menjaven 700 estudiants. No es va produir cap malalt. L'única víctima d'aquest centre va ser el porter, el qual, per cert, no menjava a la Universitat.

Una vegada descartat el disbarat de lligar l'oli de colza desnaturalitzat amb la Síndrome Tòxica, seria lògic investigar una altra causa possible, investigació a què s'ha negat sistemàticament i durant més de vuit anys l'Administració.

Si tornem al principi, es veu que la simptomatologia dels malalts coincideix amb els símptomes descrits en la literatura científica mundial com d'una intoxicació per productes organofosforats, ja siguen aquests les armes químiques (per a la qual cosa es va inventar aquesta gamma de compostos), o els seus cosins germans d'ús civil (en-

cara que altament perillosos), els pesticides.

I, mentre amb cap oli es va aconseguir reproduir la malaltia en animals, la bio-experimentació amb micòs (demanda per la Sala, pagada pel Ministeri de Justícia i dirigida pel professor Frontela), als quals se'ls administraven tomates tractades amb els pesticides organofosforats Namacur i Oftanol —els dos de la multinacional alemanya Bayer— va reproduir en els simis lesions neurotòxiques iguals a les que pateixen els afectats per la Síndrome

coneguts en el camp dels pesticides, com per exemple el doctor Roy Gouling, toxicòleg i expert en pesticides, designat per l'OMS com a coordinador dels treballs sobre la Síndrome Tòxica, que l'agost del 1981 va indicar al doctor Serrano Ríos que «no s'havia de seguir buscant anilines i anilides, sinó herbicides i insecticides».

Si s'haguera seguit el seu consell, m'atrevesc a dir que avui no s'haurien de lamentar tantes i tantes víctimes d'aquesta tragèdia. El mateix pot dir-se del tractament del doctor Luis

lia negar la culpa dels organofosforats, almenys que diguera que estaven en l'oli.

I finalment, hi ha els casos de xiquets de pit que emmalaltiren de la Síndrome Tòxica. Analtzada la llet de les mares buscant anilides, no se'n trobaren. ¿Es trobaren residus de pesticides!

També resulta ben sospitós el gran interès del CESID, el servei militar secret, en un tema que a primera vista semblaria només un problema sanitari. Allí està l'informe de set folis, secretíssim, amb una conclusió més que preocupant: la tesi de l'oli no se sostenia. Ben al contrari, existien dades que apuntaven cap a un assaig de guerra química com a detonant de l'epidèmia.

Aquest greu informe mai ha vist la llum pública —ni tan sols al judici—, al meu parer, perquè s'acostava massa al que realment s'amaga darrere d'aquest embolic. És possible que amb algun altre pesticida organofosforat passe algun accident i hi hagen morts. Però aleshores no s'entén la fèrria insistència oficial a mantenir la inversemblant hipòtesi de l'oli com a causant de la Síndrome Tòxica. Aquesta actitud per part de dos governs espanyols amb diferents idees polítiques, fa pensar que s'intenta encobrir un crim difícilment confessable.

«Quan s'actua d'aquesta manera, és obvi que no està investigant-se l'origen del mal: ja es coneix. El que es pretén és ocultar-lo. I per això se situa la investigació en un element que permet desviar les mirades indiscretas», conclouen els advocats defensors.

Horroritzada, he arribat amb les meues investigacions a les mateixes conclusions: a finals del 1980 hi hagué un accident amb algun producte o arma química a la base de Torrejón de Ardoz. Uns mesos més tard es produeix la gran catàstrofe del que s'ha anomenat Síndrome Tòxica. ¿Es va provocar tot això per a tapar l'accident de la base? Hi ha indicis que condueixen cap a aquesta esgarrifosa afirmació. I per a evitar almenys la pura menció de la suggerent paraula *organofosforats*, s'inventa el conte de l'oli de colza desnaturalitzat com a boc expiatori.

Segons les meues investigacions, han col·laborat en aquest tràgic *muntatge* dos governs espanyols, el govern dels EUA (representat per la seua agència federal), el CDC (Centro para el Control de las Enfermedades), l'OMS i l'empresa Bayer.

Amb tan poderoses institucions en joc tardarà encara algun temps en saber-se tota la veritat que s'oculta darrere de la Síndrome Tòxica. □

Fàbrica principal de Bayer AG a Leverkusen.

Tòxica. Aquest experiment, l'únic amb suport oficial amb productes organofosforats, es va realitzar el 1988.

Però, des de l'inici de l'epidèmia hi havia metges i investigadors que comunicaven les seues sospites en aquesta línia a l'Administració: ja el dia 13 de maig (feia dotze dies que s'havia produït la primera víctima oficial, el xiquet Jaime Vaquero, de Torrejón de Ardoz), el doctor Angel Peralta va publicar al periòdic *Ya* que no es tractava d'una nova enfermetat, sinó que «els símptomes clínics podrien explicar-se com una intoxicació per organofosforats».

Per aquest article, el doctor Peralta va rebre un càstig inusual: se li lleven els xiquets que tracta i se li diu que calle. Més endavant, declara aquest mateix metge en el judici, uns anys més tard, en una festa privada, se li acostaren els aleshores ex-ministres de Sanitat, Sancho Rof i Núñez i li digueren: «Angel, tenies raó tu, van ser organofosforats, però no ho vam poder admetre». Igual d'estrany és el fet que quasi tots els experts estrangers que van ser requerits per a treballar sobre aquesta intoxicació (per suggeriment de l'OMS), són científics mundialment re-

Sánchez-Monge, l'únic metge que va curar totalment malalts de la Síndrome Tòxica. Els va diagnosticar una intoxicació per organofosforats i els va tractar en conseqüència. El seu informe va ser enviat a les autoritats espanyoles i a l'OMS, però mai ha estat fet públic.

Formen part del sumari i van ser analitzats detingudament en diferents sessions de la vista oral, els papers del doctor Antonio Muro, descobridor de la malaltia. Els milers d'enquestes, fetes tant a malalts com a membres sans de les mateixes famílies, van demostrar sempre que tots i cada un dels malalts havia menjat tomates molt poc temps abans de caure malalts, però ni molt menys tots havien pres cap tipus d'oli sospitós. Muro també va arribar a la conclusió que les tomates tòxiques provenien d'un camp de Roquetas de Mar, a Almeria. Però ni les seves súplices al jutge instructor, ni tampoc els escrits dels defensors per a demanar una investigació judicial i oficial a Roquetas de Mar van ser ateses. En comptes d'això, l'estiu del 1981, l'aleshores secretari d'Estat de Sanitat va demanar a dos col·laboradors del doctor Muro que el convenceren que ja que no vo-